

## POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego  
Wojskowego Sądu Okręgowego w P. w stanie spoczynku X.Y.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej  
na posiedzeniu w dniu 26 marca 2025 r.

wniosku SSN Marka Siwka o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn.  
akt I ZB 78/24 SSN Marty Romańskiej  
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił:

**wyłączyć SSN Martę Romańską od udziału w rozpoznaniu  
sprawy o sygn. akt I ZB 78/24.**

## UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym – Izbą Odpowiedzialności Zawodowej zawisła sprawa o sygn. I ZB 78/24 zainicjowana wnioskiem sędziego X.Y. o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Siwka, wylosowanego do rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZI 52/24. Do rozpoznania wskazanego wniosku został wylosowany skład orzekający tworzony przez SSN Igora Zgołińskiego, SSN Adama Doliwę, SSN Martę Romańską, SSN Ryszarda Witkowskiego i SSN Renatę Żywicką.

Wnioskiem z dnia 26 lutego 2025 r. SSN Marek Siwek zwrócił się o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 78/24 SSN Marty Romańskiej.

Wnioskodawca wskazał, że wymieniona sędzia podpisała się pod oświadczeniem z 17 października 2022 r., w którym wyraziła jednoznaczny i generalny pogląd, iż wszyscy sędziowie Sądu Najwyższego powołani na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) pozbawieni są przymiotu niezależności i niezawisłości i z tego względu ich udział w składzie orzekającym w każdym przypadku skutkuje nienależytym składem sądu i nieważnością postępowania. Z tego też względu wyraziła stanowisko, że nie będzie orzekać w składach z udziałem sędziów Sądu Najwyższego powołanych w wadliwej procedurze, której skutkiem jest, w jej ocenie, naruszenie prawa obywatela do sądu.

Wskazane oświadczenie zostało opublikowane na publicznie dostępnej stronie internetowej. Zostało ono złożone w czasie obowiązywania ustawy o Sądzie Najwyższym w obecnym kształcie, co prowadzi do przekonania, że stanowi wprost ustosunkowanie się do treści przepisów wprowadzonych m.in. do jej art. 29, a więc wskazuje po pierwsze, że podpisani pod wspomnianym oświadczeniem sędziowie (w tym SSN Marta Romańska) deklarują, że nie będą orzekać w składach „mieszanych”, a także, że ocena przesłanek zawartych w art. 29 ust. 9 u.SN. będzie dokonywana przez nich w jeden, wynikający z tego oświadczenia sposób. W tej sytuacji nie sposób, by przeciętny obserwator nie miał wrażenia o pozorności postępowania, które ma być prowadzone w sprawie o sygn. akt I ZB 78/24 – niezależnie bowiem od tego, jakie argumenty zostałyby w tym postępowaniu podniesione, wymienieni sędziowie już dawno i publicznie wyrazili stanowisko co do oceny jego przedmiotu, która to ocena w sposób oczywisty pozostaje w ścisłym związku z przedmiotem postępowania prowadzonego w trybie art. 29 ust. 5 u.SN. W tym stanie rzeczy powinno być oczywiste, że w sytuacji wylosowania wskazanych sędziów do składu orzekającego na podstawie art. 29 § 5 u.SN powinni oni złożyć żądania wyłączenia ich od rozpoznania sprawy, gdyż przedstawiona okoliczność, a więc ocena procedury, w jakiej autor wniosku wystąpił i został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, została już przez nich publicznie dokonana, co powoduje, że istnieje uzasadniona wątpliwość,

że znajdzie to stosowne odzwierciedlenie w orzeczeniu kończącym to postępowanie.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Wniosek SSN Marka Siwka jest zasadny.

Jedną z okoliczności stanowiących uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego i powodujących jego wyłączenie na wniosek strony jest uzewnętrznienie przez sędziego poglądu na sprawę przed wydaniem orzeczenia i to nie tylko w wypowiedzi na sali sądowej, ale i poza salą, w sposób świadczący o realnym niebezpieczeństwie jego stronniczości (por. J. Grajewski, S. Steinborn [w:] Komentarz aktualizowany do art. 1-424 Kodeksu postępowania karnego, red. L. K. Paprzycki, LEX/el. 2015, art. 41. oraz D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Art. 1–424, wyd. VII, Warszawa 2024, art. 41.).

Z kolei Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 10 października 2000 r. (*Daktaras przeciwko Litwie*, skarga nr 42095/98) stwierdził, że istnieją dwa aspekty wymogu bezstronności z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Po pierwsze, sąd musi być bezstronny w sposób subiektywny, czyli żaden z jego członków nie powinien być stronniczy bądź uprzedzony. Osobista bezstronność członka składu orzekającego jest dorozumiana, chyba że istnieją dowody przeciwnie. Po drugie, sąd musi być bezstronny z obiektywnego punktu widzenia, czyli musi oferować wystarczające gwarancje wykluczające jakąkolwiek uprawnioną wątpliwość w tej mierze. W przypadku kryterium obiektywnego musi zostać rozważone, czy istnieją podlegające ustaleniu fakty, które mogą wzbudzić wątpliwość co do bezstronności sędziego. W tej mierze nawet odbiór w oczach opinii publicznej może mieć pewne znaczenie. W grę tutaj wchodzi zaufanie, które sądy w demokratycznym społeczeństwie muszą wzbudzać w opinii publicznej i stronach postępowania.

Podobne stanowisko zajął Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 10 kwietnia 2003 r. (*Sigurdsson przeciwko Islandii*, skarga nr 39731/98), konkludując: „(...) W związku z tym każdy sędzia, w stosunku do którego istnieje

uprawniony powód, by obawiać się braku bezstronności z jego strony, musi zostać wyłączony. (...)”.

Z okoliczności zaistniałych w sprawie wynika, że SSN Marta Romańska w dniu 17 października 2022 r. złożyła oświadczenie o odmowie orzekania z osobami powołanymi na stanowiska sędziowskie w Sądzie Najwyższym w procedurze, w której kandydaci na te stanowiska byli rekomendowani przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną z zastosowaniem art. 9a u.k.r.s. Oświadczenie to zostało opublikowane na publicznie dostępnej stronie internetowej o adresie: <https://forumfws.eu/glos-w-sprawie/oswiadczenie-sedziowie-sn/> (ostatni dostęp: 24 marca 2025 r.). W tym samym oświadczeniu sędziowie pod nim podpisani stwierdzili: „(...) orzekanie przez osoby powołane do Sądu Najwyższego na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. stanowi naruszenie prawa do sądu (...)”.

Z powyższego wynika jednoznacznie, że SSN Marta Romańska w sposób jednoznaczny i niepozostawiający żadnych wątpliwości wyraziła swój pogląd w kwestii spełniania standardów niezawisłości i bezstronności przez sędziów Sądu Najwyższego, powołanych na to stanowisko po rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym przy zastosowaniu art. 9a u.k.r.s. W tej samej kwestii ma wypowiedzieć się Sąd Najwyższy w składzie z jej udziałem i dokonać rozstrzygnięcia dotyczącego testu niezawisłości i bezstronności SSN Marka Siwka, który na obecnie zajmowane stanowisko został powołany we wskazanej procedurze.

Biorąc pod uwagę wskazania płynące z powołanego wyżej orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Sąd z udziałem SSN Marty Romańskiej nie byłby bezstronny ani w znaczeniu subiektywnym, ponieważ osobiste zapatrywania sędziego w kwestii będącej przedmiotem rozstrzygnięcia zostało przez nią publicznie zamanifestowane, ani też w sensie obiektywnym – trudno bowiem uznać, że osoba dokonująca tego typu ocen w trybie poza procesowym mogłaby w sposób odmienny wyrazić te zapatrywania w orzeczeniu kończącym postępowanie prowadzone na podstawie art. 29 § 5 u.SN.

W tym stanie rzeczy nie sposób przyjąć, aby rozpoznając wniosek o zbadanie bezstronności i niezawisłości SSN Marka Siwka (sygn. akt I ZB 78/24), wymieniona sędzia zachowała pełen obiektywizm i bezstronność. W zaistniałej sytuacji procesowej, także w odbiorze społecznym, jak i postronnego, obiektywnego obserwatora, obiektywizm i bezstronność SSN Marty Romańskiej wzbudzają uzasadnione zastrzeżenia.

Z tego też względu Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]